

Kuča, Martin

**Nález pokličky se zdobenou zoomorfní rukojetí ze Žebětína, okr.
Brno-město**

*Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. M, Řada
archeologická. 2003-2004, vol. 52-53, iss. M8-9, pp. 256-257*

ISBN 80-210-3665-6

ISSN 1211-6327

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/113659>

Access Date: 22. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

NEUE NEOLITHISCHE SIEDLUNG BEI HVOZDEC, LANDKREIS BRNO-UMGEBUNG

Mittels der Oberflächenforschung gelang es, eine neue Siedlung aus dem Zeitraum der Kultur mit Linearbandkeramik (Phase Ib und IIb) und mit der mährischen bemalten Keramik zu entdecken und zu erschliessen. Sie gehört zum Gebiet, das vor allem im Zeitraum der Kultur mit Linearbandkeramik dicht besiedelt ist, und das nach dem Abschluss der Oberflächenforschung ausgewert wird.

NÁLEZ POKLIČKY SE ZDOBENOU ZOOMORFNÍ RUKOJETÍ ZE ŽEBĚTÍNA, OKR. BRNO-MĚSTO

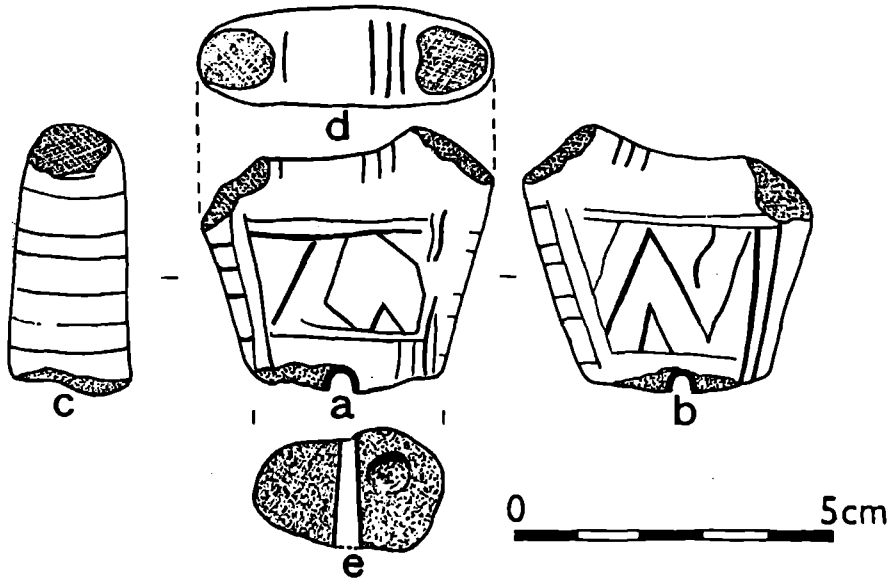
MARTIN KUČA

Při povrchovém průzkumu na známém neolitickém sídlišti v poloze „Na drdi“ na severním okraji městské části Brno-Žebětín byla nalezena 1. února 2002 v hluboké orbě část zoomorfní plastiky (KUČA 2001, 134). Jde o fragment pokličky, která je na bázi odlomená od spodní části; chybí i výzdobné ukončení v podobě zvířecích hlaviček (obr. 1). Na spodku předmětu je patrný malý otvor vedoucí skrz předmět (max. výška činí 3,9 cm, šířka 4,5 cm, tloušťka 1,6 cm). Barva výpalu je nahnědlá, k přípravě keramického těsta bylo použito jemnější hlíny bez hrubého ostřiva.

Výzdoba, tvořená jednoduchou rytou linií, pokrývá celý povrch zoomorfní rukojeti. Boční partii předmětu, rovněž vrchní mezi hlavičkami, pokrývají rovnoběžné čáry uspořádané v nepravidelném počtu nad sebou (obr. 1c,d). Hlavní výzdobný motiv není opět stejně provedený. Na jedné straně se jedná o ostře rytou výzdobu klikatkami, na druhé je zobrazen motiv rytých meandrů (obr. 1a,b). Technika provedení rýsování je odlišná. Místy jsou rýhy hlubší, jinde zase velmi nevýrazné.

Předmět byl vyzvednut z výrazněji porušeného objektu, který i s ostatním doprovodným materiálem v bezprostředním okolí nálezů náleží nepochybně kultuře s moravskou malovanou keramikou, konkrétně fázi Ib. Tomu nasvědčuje mimo jiné i výzdoba pokličky.

Pokličky se zoomorfní rukojeti jsou v nálezových celcích relativně početné. Vhloubená výzdoba se však nevyskytuje téměř vůbec. Analogický nález máme z nedalekých Rozdrojovic, „Neštěstí“ (PODBORSKÝ 1985, tab. 144:3), s určitostí stejně chronologicky zařaditelný (doloženo osídlení mj. ve fázi Ib kultury s MMK). Tím se dají upřesnit určité nejasnosti při interpretaci (srov. PODBORSKÝ 1985, 137). Podobný exemplář pochází patrně ještě z Drnovic (PODBORSKÝ 1985, 137). Výrazné výtvarné a estetické cítění lidí v mladém neolitu na Moravě je v materiální kultuře zvláštní fenomén, a proto oprávněně přitahuje patřičnou pozornost. Uvedený nový nález ze Žebětína je nepochybně další, který se objeví při budoucím souborném zpracování problematiky osídlení s MMK staršího stupně na Brněnsku.

Obr. 1. Brno-Žebětín, „Na drdi“. Zdobené držadlo pokličky.

LITERATURA

- KUČA, M. 2001: Figurální plastika lidu s MMK z povrchového sběru ze Žebětína, okr. Brno-město. Archeologie Moravy a Slezska 1. Kopřivnice – Hulín – Frýdek-Místek – Havřov. 134 – 135.
- PODBORSKÝ, V. 1985: Těšetice-Kyjovice 2. Figurální plastika lidu s moravskou malovanou keramikou, Brno.

THE FIND OF A LID WITH A ZOOMORPHIC HANDLE FROM ŽEBĚTÍN, DISTRICT OF THE BRNO CITY

There was found a partially damaged lid with a zoomorphic attachment thanks to the surface research of the „Na Drdi“ area, in the city part of Brno-Žebětín. The lid, decorated with a simple incised line (Fig. 1), has been acquired from a pit damaged by ploughing which contained finds dating to the Ib phase of the Moravian Painted Ware Culture. Lids adorned with incised decoration are not common in that culture's territory. Analogous finds come from the nearby villages of Rozdrojovice and, possibly from the same time horizon, Drnovice.